

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO: 28-08-2023			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
02-	02-1-	1869	23

ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА БиХ
ДОМ НАРОДА
Желимир Пенковић, делегат
Сарајево, 28. август 2023. године

ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА БиХ
ДОМ НАРОДА
п/р г. Николе Шпирића, предједавајућег

ПРЕДМЕТ: Приједлог Закона о Уставном суду БиХ, доставља се;

Поштовани,

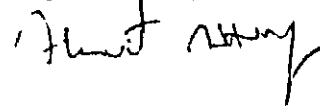
На основу чл. 94. и 95. Пословника Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 58/14, 88/15, 96/15 и 53/16), као овлашћени предлагач достављам Приједлог Закона о Уставном суду БиХ, ради разматрања и усвајања у Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине.

Предлажем да се Приједлог закона разматра по личном поступку у складу са чланом 124. Пословника Дома народа

У прилогу вам достављам Приједлог закона са образложењем, те електронску верзију Приједлога закона.

С поштовањем,

Желимир Пенковић, делегат

ПРИЈЕДНОГ

На основу члана IV 4. а) и члана VI 1.д) Устава Босне и Херцеговине
Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине на ____ сједници
Представничког дома одржаној _____ и ____ сједници Дома народа
одржаној _____ усвојила је:

**ЗАКОН О УСТАВНОМ
СУДУ БиХ**

Глава I - Основне одредбе

**Члан 1.
(Предмет)**

Овим Законом, у складу с Уставом Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Устав) ближе се уређује састав, избор, организација, надлежност, начин одлучивања и друга питања рада Уставног суда Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Уставни суд).

**Члан 2.
(Родна равноправност)**

Изрази који су, ради прегледности, дати у једном граматичком роду, без дискриминације се односе и на мушкарце и на жене.

**Члан 3.
(Гаранција поштовања Устава)**

- (1) Уставни суд својим одлукама гарантује поштовање и примјену Устава.
- (2) Уставни суд свој рад заснива на одредбама Устава, овог закона и Пословника о раду Уставног суда (у даљем тексту: Пословник)

**Члан 4.
(Сједиште Суда)**

Сједиште Уставног суда је у Сарајеву.

Члан 5.
(Независност у раду и
финансијска самосталност)

- (1) Уставни суд је у свом раду самосталан и независан.
- (2) Уставни суд своју организацију и дјелатност остварује на принципу финансијске самосталности.
- (3) Уставни суд распоређује одобрена средства из Буџета институција Босне и Херцеговине у складу са својим годишњим буџетом.

Члан 6.
(Печат и штампил)

- (1) Уставни суд има печат, који је округлог облика промјера 50 мм на којем је исписан текст ћириличним и латиничним писмом „Уставни суд Босне и Херцеговине -Сарајево“, а на средини печата се налази грб Босне и Херцеговине.
- (2) Уставни суд има свој штампил и друга обиљежја, у складу са прописима Босне и Херцеговине.

Члан 7.
(Употреба језика и писма)

- (1) У раду Уставног суда су у равноправној употреби језика и писма конститутивних народа у БиХ.
- (2) На захтјев учесника у поступку пред Уставним судом, Уставни суд може дозволити и употребу другог језика.

Члан 8.
(Коначност и обавезност одлука)

Одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Глава II – Организација рада Уставног суда

Одјељак А. – Састав, избор и начин рада

Члан 9.
(Састав Суда)

- (1) Уставни суд има девет судија.
- (2) За судију Уставног суда могу бити бирани истакнути правници високих моралних вриједности.

(3) Изабрани судија обавља функцију док не наврши 70 година старости, уколико не поднесе оставку или буде разрјешен дужности у складу са чланом 23. овог закона.

Члан 10.
(Држављанство судија)

За судију Уставног суда може бити бираи само држављанин Босне и Херцеговине.

Члан 11.
(Пачии избора)

- (1) Представнички дом Парламента Федерације Босне и Херцеговине бира шест судија, а Народна скупштина Републике Српске троје судија.
- (2) Из реда једног конститутивног народа Босне и Херцеговине могу се изабрати највише троје судија.

Члан 12.
(Доношење одлука)

- (1) Уставни суд одлучује већином гласова свих судија.
- (2) Уставни суд одлучује већином гласова свих судија, која укључује најмање глас једног судије из реда сваког конститутивног народа Босне и Херцеговине и из једног ентитета када одлучује у споровима који по Уставу настају између два ентитета, или између Босне и Херцеговине и једног или оба ентитета или Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине и институција Босне и Херцеговине и ентитета, или између институција Босне и Херцеговине, што обухвата, али није ограничено на питања:
 - а) да ли је одлука једног ентитета да успостави специјалне паралелне односе са сусједном земљом у складу са Уставом, укључујући ту одредбе које се односе на суверенитет и територијални интегритет Босне и Херцеговине,
 - б) да ли је нека одредба устана или закона једног од ентитета у складу са Уставом.

Члан 13.
(Свечана изјава)

- (1) Прије преузимања дужности, сваки изабрани судија на првој сједници Уставног суда, у пленарном засједању, преч председником Уставног суда даје и потписује свечану изјаву.
- (2) Текст свечане изјаве гласи: „Свечано изјављујем да ћу се у вршењу дужности судије Уставног суда Босне и Херцеговине придржавати Устава и закона Босне и Херцеговине, да ћу дужности судије вршити савјесно и непристрасно.“

Члан 14.
(Јавност рада)

(1) Рад Уставног суда је јаван.

(2) Јавност поступка пред Уставним судом обезбјеђује се:

- а) обавјештавањем јавности о припремању и одржавању сједница Уставног суда и јавних расправа пред Уставним судом;
- б) давањем обавјештења о току поступка;
- ц) омогућавањем учесницима у поступку и другим заинтересованим лицима да изврше увид у предмете о којима Уставни суд одлучује, да присуствују сједницама Уставног суда, осим ако предсједник Уставног суда у интересу морала, јавног реда или безбједности одлучи другачије;
- д) објављивањем донесених одлука са образложењем, у службеном гласилу Босне и Херцеговине;
- е) издавањем публикација Уставног суда, у којима се објављују значајније одлуке, рјешења, коментари и друго;
- г) на други начин који одреди Уставни суд или предсједник Уставног суда.

Одјељак Б. – Предсједник и потпредсједници Уставног суда

Члан 15.
(Предсједник и потпредсједници Уставног суда)

Уставни суд бира предсједника и два потпредсједника.

Члан 16.
(Начин избора предсједника Уставног суда)

(1) Предсједника Уставног суда бира Уставни суд тајним гласањем, већином гласова свих судија.

(2) Ако у првом кругу гласања ниједан кандидат не добије већину гласова, гласање ће се поновити за два кандидата који су добили највећи број гласова, а изабран је кандидат који у другом кругу добије већи број гласова.

(3) Ако ниједан од кандидата из другог круга не добије већину гласова, приступиће се жријебању.

Члан 17.
(Ротација функције предсједника)

Предсједник Уставног суда бира се ротацијом судија из реда конститутивних народа Босне и Херцеговине, с тим да у два узастопна мањата функцију предсједника Уставног суда не може вршити судија из истог конститутивног народа.

Члан 18.
(Мандат председника Уставног суда)

- (1) Мандат председника Уставног суда траје двије године
- (2) Ако председник Уставног суда престане да буде члан Уставног суда или поднесе оставку прије редовног истека мандата, Уставни суд ће из реда судија из истог народа, на начин предвиђен чланом 16. овог Закона, изабрати председника Уставног суда за преостало вријеме мандата.

Члан 19.
(Овлашћења председника Уставног суда)

Председник Уставног суда организује, руководи и надзире рад Уставног суда, заказује и председава сједицама и јавним расправама, представља Уставни суд, потписује одлуке Уставног суда, стара се о остваривању сарадње са другим институцијама, доноси појединачне акте, врши и друге дужности предвиђене овим Законом, Пословником и другим актима Уставног суда.

Члан 20.
(Потпредседници Уставног суда)

- (1) Уставни суд на истој сједници на којој бира председника бира и два потпредседника. Председник и два потпредседника Уставног суда не могу припадати истом конститутивном народу.
- (2) Начин гласања за избор потпредседника Уставног суда исти је као код избора председника Уставног суда.

Члан 21.
(Замјењивање у случају одсутности или спријечености)

- (1) Председника Уставног суда у случају његове одсутности или спријечености замјењује потпредседник којег одреди председник Уставног суда.
- (2) У случају да председник не може да одреди потпредседника који ће га замјењивати, то ће учинити Уставни суд на сједници.

Одјељак II. – Судије Уставног суда

Члан 22.
(Дужности судије)

- (1) Судија је дужан да своју функцију врши савјесно, непристрасно и професионално.
- (2) Судија је дужан да чува углед и достојанство Уставног суда и судија.

Члан 23.
(Престанак вршења функције судије Уставног суда)

- (1) Судија може бити разријешен дужности судије прије истека времена на које је изабран у следећим случајевима:
- а) ако то сам затражи;
 - б) ако буде осуђен због кривичног дјела које га чини недостојним за вршење судијске функције;
 - ц) ако трајно изгуби способност да обавља своју функцију;
 - д) ако наступе околности из члана 24. овог Закона;
 - е) ако функцију судије не врши у складу са чланом 21. овог закона.
- (2) Одлуку о разријешењу доноси Уставни суд консензусом свих судија

Члан 24.
(Нespoјивост функције)

- (1) Функција судије Уставног суда неспојива је са:
- а) чланством у политичкој странци или организацији;
 - б) чланством у законодавној, извршној и судској власти у Босни и Херцеговини, односно ентитетима и Брчко Дистрикту Босне и Херцеговине;
 - ц) сваком другом функцијом која може имати утицаја на непристрасност судије.
- (2) Судије не могу бити чланови управног или надзорног одбора јавних или приватних предузећа или других правних лица.
- (3) Универзитетски наставник (доцент, ванредни или редовни професор) правних наука изабран за судију Уставног суда може, у смањеном обиму, наставити обављати послове наставника Универзитета.
- (4) У смислу овог члана не сматра се јавном односно професионалном дужношћу ни друга научна ни стручна дјелатност, ни дјеловање у институтима и удружењима правника као ни у хуманитарним, културним, спортеким и другим удружењима.

Члан 25.
(Имунитет)

Судија Уставног суда у обављању своје дужности има имунитет у складу са Законом о имунитету Босне и Херцеговине.

Глава III – Надлежности

Члан 26.
(Надлежност)

- (1) Уставни суд има искључиву надлежност да одлучује о било којем спору који се по Уставу Босне и Херцеговине јавља између ентитета;
- а) одлучује о споровима између Босне и Херцеговине и једног или оба ентитета;
 - б) одлучује о споровима између институција Босне и Херцеговине;
 - ц) одлучује о одлукама ентитета које се тичу успостављања специјалних паралелних односа са сусједним државама и њихове сагласности са Уставом Босне и Херцеговине, укључујући и одредбе које се тичу суверенитет и територијални интегритет Босне и Херцеговине,
 - б) да ли је било која одредба устава или закона ентитета у складу са Уставом БиХ.
- (2) Уставни суд има апелациону надлежност по питањима из Устава Босне и Херцеговине која произађу из пресуда било ког другог суда у Босни и Херцеговини у складу са чланом VI тачка 3.(ц) Устава Босне и Херцеговине;
- (3) Уставни суд има надлежност по питањима која су упућена од било ког редовног суда у Босни и Херцеговини у погледу тога, да ли је закон на којем је заснована његова одлука у складу са Уставом Босне и Херцеговине, са Европском конвенцијом о људским правима и основним слободама и њеним протоколима или са законима Босне и Херцеговине или у погледу постојања или размјере општег правила међународног јавног права која су битна за одлуку Уставног суда;
- (4) Уставни суд је надлежан да одлучује о било којем спору у вези са заштитом утврђеног статуса и овлаштења Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине који се може јавити између једног или више ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине или између Босне и Херцеговине и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине;
- (5) Уставни суд је надлежан и за питања из члана IV тачка 3.(ф) Устава Босне и Херцеговине у поступку утврђивања регуларности процедуре.

Члан 27. **(Покретање спора)**

- (1) Захтјев за покретање поступка из члана 26. став (1) овог Закона пред Уставним судом могу поднијети:
- а) чланови Предсједништва Босне и Херцеговине;
 - б) предсједавајући Савјета министара Босне и Херцеговине;
 - ц) предсједавајући или замјеник предсједавајућег Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине;
 - д) предсједавајући или замјеник предсједавајућег Дома народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине;
 - е) једна четвртина чланова било ког законодавног органа једног ентитета.
- (2) Захтјев за покретање поступка из члана 26. став (4) овог Закона пред Судом може покренути већина посланика у Брчко Дистрикту Босне и Херцеговине, која укључује најмање једну истипу изабраних посланика из реда сваког конститутивних народа.

Члан 28.
(Подношење апелације)

(1) Право подношења апелације у смислу члана 26. став (2) овог Закона, у складу са чланом VI тачка 3 (б) Устава Босне и Херцеговине, има сваки грађанин који сматра да му је право повријеђено правоснажном пресудом или одлуком било ког редовног суда у Босни и Херцеговини, ако су њоме исцрпљени сви ефективни правни лијекови.

(2) Апелација се може поднијети у року од 60 дана од дана правоснажности пресуде или одлуке суда.

Члан 29.
(Апелација ако нема одлуке суда)

(1) У оквиру надлежности Уставног суда из члана 26. став (2) овог Закона, Уставни суд може изузетно разматрати апелацију и када нема одлуке надлежног суда, уколико апелација указује на озбиљна кршења права и темељних слобода која штити Устав Босне и Херцеговине, или међународне конвенције које се примјењују у Босни и Херцеговини.

(2) Уставни суд ће Пословником утврдити додатне критерије допустивости у овим случајевима.

Члан 30.
(Привремена мјера)

(1) Уставни суд може, до доношења коначне одлуке, на захтјев странке или на властиту иницијативу одредити привремену мјеру уколико ошјени да је иста у интересу странака, правилног вођења поступка или спречавања веће ненадокнадиве штете.

(2) Процедура доношења привремене мјере уређује се Пословником.

Глава IV - Прелазне и завршне одредбе

Члан 31.
(Замјена судија изабраних од председника Европског суда за људска права)

(1) Представнички дом Федерације Босне и Херцеговине ће изабрати двојицу судија, а Народна скупштина Републике Српске једног судију који ће преузети функцију судије од судија изабраних од стране председника Европског суда за људска права.

(2) Судије изабране од стране председника Европског суда за људска права остају на дужности судије до окончања процедуре избора судије из става (1) овог члана, а најдуже шест мјесеци од дана ступања на снагу овог Закона.

(3) Уставни суд ће наставити да ради без судија изабраних од стране председника Европског суда за људска права уколико се поступак избора нових судија не заврши у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог Закона.

Члан 32.
(Подзаконски акти)

(1) Начин рада и организација Суда детаљније ће бити уређени Пословником Уставног суда у року од три мјесеца од ступања на снагу овог Закона.

(2) До ступања на снагу Пословника примјениваће се Правила Уставног суда БиХ („Службени гласник БиХ“ број 60/05, 64/08, 51/09 и 57/14) у дијелу који није у супротности са овим Законом.

Члан 33.
(Ступање на снагу)

Овај Закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику БиХ“.

Предејдавајући
Представничког дома
Парламентарне скупштине БиХ

Предејдавајући
Дома народа
Парламентарне скупштине БиХ

ПС БиХ број: _____ / _____
Сарајево.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е
Приједлога Закона о Уставном суду БиХ

1- Уставни основ за доношење Закона

Уставни основ за доношење овог Закона садржан је у одредбама члана VI став 1.д) Устава Босне и Херцеговине. Наведеном одредбом, између осталог, регулисано је да именовање тројице судија изабраних од стране председника Европског суда за људска права након више од 5 година (тај период је прошао) Парламентарна скупштина може Законом предвидјети другачији избор ових троје судија. Процесна надлежност Парламентарне скупштине је утврђена чланом IV/4 а).

II - Разлози да доношење Закона

Разлози за доношење Закона су вишеструки.

Имајућу у виду карактер Босне и Херцеговине, њено сложено уставно-правно уређење, начин гласања би се морао прилагодити таквим околностима, како би Суд уживао повјерење свих народа и грађана Босне и Херцеговине.

Имајући у виду састав, а посебно начин одлучивања и надлежности Уставног суда, долази се до закључка да ова институција треба да снажно наглашава карактер сложеног државног уређења Босне и Херцеговине.

Као самосталан и независан орган, Уставни суд представља институцију у којој је државни субјективитет Босне и Херцеговине највише дошао до изражаја.

У циљу додатног јачања самосталности и независности Уставног суда, један од тих разлога има за циљ да се институције државе у којима се налазе страни држављани замјене домаћим, како би јачале домаће институције, што је и обавеза Босне и Херцеговине у процесу европских интеграција. Босна и Херцеговина већ иде тим путем, а утицај међународне заједнице је већ значајно смањен.

Такође, једна тако значајна, темељна институција државе регулисана је само једним чланом (члан VI) Устава, што сматрамо да није довољан оквир за потпуно регулисање овог значајног питања. Многа питања која су предмет законске регулативе, регулисана су Пословником о раду - Правилима суда.

Законом би се поближе уредио састав, избор, организација, надлежност, начин одлучивања и остала питања у раду Уставног суда Босне и Херцеговине.

III- Принципи на којима је заснован Приједлог Закона о Уставном суду БиХ

Приједлог Закона о Уставном суду БиХ заснован је на принципима поштовања Устава Босне и Херцеговине, владавине права и европског опредјељења Босне и Херцеговине.

IV - Образложење правних рјешења

Чланови 1-8. садрже основне одредбе Закона с нагласком независности Суда од свих органа државне власти у Босни и Херцеговини. Такође се истиче да Суд своју организацију и дјелатност остварује на принципу управне и финансијске самосталности, а регулише се и родна равноправност.

Члановима од 9. до 13. регулисано је да Суд има 9 судија које бирају парламенти ентитета, што значи да су све судије домаће чиме се остварује принцип замјене страних кадрова, домаћим.

Представнички дом Федерације Босне и Херцеговине бира 6 а Народна скупштина Републике Српске 3 члана Уставног суда.

Члан 12. уводи значајну новину у начину одлучивања када Суд одлучује у споровима који по Уставу настају између ентитета, или између Босне и Херцеговине и једног или оба ентитета, или између институција Босне и Херцеговине, што обухвата, али није ограничено на питања:

а) да ли је одлука једног ентитета да успостави специјалне паралелне односе са сусједном земљом у складу са Уставом, укључујући ту одредбе које се односе на суверенитет и територијални интегритет Босне и Херцеговине.

б) да ли је нека одредба устава или закона неког од ентитета у складу са Уставом. У тим случајевима Суд одлучује већином гласова свих судија, а која укључује најмање глас једног судије из реда сваког конститутивног народа Босне и Херцеговине и изједног ентитета

Чланом 14. регулисан је начин обезбјеђења јавности рада Суда.

Члановима 15. до 21. регулисан је начин избора председника и два потпредседника Суда, који морају бити из реда различитих конститутивних народа и ентитета, њихов мандат и овлашћења председника, те замјена председника у случају његове одсутности или спрјечености.

Чланом 22. регулисане су дужности судије Уставног суда.

Чланом 23. регулисане су околности под којим судија може бити разријешен дужности прије истека времена на које је изабран.

Члан 24. говори о неспојивости дужности са чланством у политичкој странци или организацији као и вршењу јавних и других функција које би биле некомпатибилне са судијском функцијом.

Члан 25. регулише питање имунитета.

Члановима 26-29. регулише се надлежност Уставног суда као и субјекти овлаштени за покретање поступка пред истим.

Чланом 30. предвиђено је да Уставни суд до доношења коначне одлуке може донијети привремену мјеру како би се спрјечила већа ненадокнадива штета која би могла наступити чекајући одлуку Суда.

Члановима 31-33. регулишу се прелазне и завршне одредбе и ступање на снагу закона. Тако се регулише право и обавеза за доношење подзаконских аката у одређеном року, дефинише се примјена постојећих те утврђује крајњи рок за преузимање судске функције од судија које је именовао председник Европског суда за људска права.

V – Усклађеност прописа с европским законодавством

Материја која се овим Законом уређује није регулисана правно обавезујућим актима Европске уније.

17- Финансијска средства

За провођење овог Закона у Буџету институција БиХ и међународних обавеза БиХ, није потребно обезбиједити додатна финансијска средства.